

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Addysg (Y Diwrnod Ysgol a'r Flwyddyn Ysgol) (Cymru) (Diwygio) (Coronafeirws) 2020

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Adran Addysg a Gwasanaethau Cymdeithasol Llywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Addysg (Y Diwrnod Ysgol a'r Flwyddyn Ysgol) (Cymru) (Diwygio) (Coronafeirws) 2020.

Kirsty Williams
Y Gweinidog Addysg
11 Medi 2020

1. Disgrifiad

Mae Rheoliadau Addysg (Y Diwrnod Ysgol a'r Flwyddyn Ysgol) (Cymru) (Diwygio) (Coronafeirws) 2020 yn diwygio Rheoliadau Addysg (Y Diwrnod Ysgol a'r Flwyddyn Ysgol) (Cymru) 2003.

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Dim

3. Y cefndir deddfwriaethol

Gwnaed Rheoliadau Addysg (Y Diwrnod Ysgol a'r Flwyddyn Ysgol) (Cymru) 2003 o dan adrannau 551 a 569(4) a (5) o Ddeddf Addysg 1996 a daethant i rym ar 31 Rhagfyr 2003.

Mae rheoliad 4(1) yn darparu bod pob diwrnod y mae ysgol yn cyfarfod yn cael ei rannu yn ddwy sesiwn a wahanir gan egwyl yng nghanol y dydd oni bai bod amgylchiadau eithriadol yn peri nad yw hyn yn ddymunol. Mae rheoliad 4(2) yn darparu bod rhaid cynnal o leiaf 380 o sesiynau mewn ysgol yn ystod unrhyw flwyddyn ysgol. Mae hyn yn gymwys i bawb ond ysgolion meithrin.

Mae rheoliad 4(3) yn caniatáu ar gyfer ymdrin ag ysgol a rwystrwyd rhag cyfarfod am sesiynau fel y bwriadwyd iddi gyfarfod, fel pe bai wedi cyfarfod yn unol â'r bwriad.

Mae rheoliad 5 yn darparu ar gyfer nifer y diwrnodau hyfforddiant mewn ysgolion, ac mae'r nifer yn cael ei newid o dro i dro er mwyn ystyried y diwygiadau i'r system addysg, megis darparu hyfforddiant ar gyfer y cwricwlwm newydd.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Bu ysgolion mewn tri awdurdod lleol – Conwy, Sir Benfro a Phowys – ar agor am wythnos ychwanegol ar ddiwedd tymor yr haf. Yn lle'r wythnos ychwanegol honno, bydd yr ysgolion hynny'n cau am wythnos ychwanegol yn ystod gwyliau hanner tymor yr hydref. Heb y Rheoliadau hyn, ni fydd yr ysgolion hynny'n gallu bodloni'r nifer gofynnol o sesiynau yn ystod blwyddyn ysgol 2020/21.

Ar 9 Gorffennaf 2020, cyhoeddodd y Gweinidog Addysg gynlluniau ar gyfer mynd yn ôl i'r ysgol ym mis Medi. Disgwylir y bydd ysgolion yn croesawu dysgwyr yn ôl i'r ystafell ddosbarth o 1 Medi 2020 ymlaen.

Mae llawer o ysgolion yn cynnal diwrnodau cynllunio a pharatoi yn ystod yr wythnos gyntaf tymor newydd yr hydref. Mae'r rhain yn ychwanegol at ddiwrnodiau HMS sydd wedi eu cynllunio. At hynny, heb y Rheoliadau hyn, ni fydd ysgolion yn gallu bodloni'r nifer gofynnol o sesiynau yn ystod blwyddyn ysgol 2020/21.

Felly, mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau 2003 mewn dwy ffordd:

- i. Er mwyn caniatáu i ysgolion a agorodd am wythnos ychwanegol ar ddiwedd tymor yr haf yn y flwyddyn ysgol 2019-2020 gynnal o leiaf 370 o sesiynau yn ystod y flwyddyn ysgol 2020-2021 yn lle o leiaf 380 o sesiynau.
- ii. Er mwyn caniatáu i hyd at bedair sesiwn gyfrif fel sesiynau pan gyfarfu'r ysgol os oeddent wedi eu neilltuo i baratoi ysgolion a chynllunio er mwyn galluogi ysgolion i fod ar agor i bob dysgwr, yn dilyn gostyngiad mewn gweithrediadau o ganlyniad i fynychder a throsglwyddiad y coronafeirws. Byddai'r sesiynau hynny'n cael eu cynnal yn ystod pythefnos gyntaf blwyddyn ysgol 2020-2021.

Mae'r gofynion sy'n weddill fel y'u nodir yn Rheoliadau 2003 yn parhau'r un fath.

5. Ymgynghori

Yn ystod y cyfnod cyn gosod y Rheoliadau hyn gerbron y Senedd, rydym wedi trafod ag awdurdodau lleol a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru. Hefyd, anfonwyd llythyr gan y Cyfarwyddwr Addysg at Gyfarwyddwyr yr awdurdodau lleol ar 29 Gorffennaf 2020. Roedd y llythyr hwnnw'n nodi amcanion Llywodraeth Cymru, a gofynnwyd i awdurdodau lleol ymateb gan nodi unrhyw bryderon.

Mewn ymateb i lythyrau oddi wrth Lywodraeth Cymru, ar y cychwyn mynegodd tri awdurdod lleol y farn na fyddai dau ddiwrnod o gynllunio a pharatoi'n ddigonol i'w hysgolion. Anfonwyd llythyr dilynol i'r awdurdodau hyn, yn eu hatgoffa o'r gofyniad statudol ac yn eu hysbysu bod dau ddiwrnod ar gyfer cynllunio a pharatoi yn cael eu hystyried yn ddigonol. Roedd y llythyr yn eu hatgoffa hefyd o'r angen i gadw unrhyw golli dyddiau ysgol pellach gan ddisgyblion i lefel cyn ised â phosibl. Ni chodwyd unrhyw bryderon eraill ynghylch y trefniadau gan awdurdodau lleol.

Gan fod y newidiadau'n berthnasol i'r flwyddyn ysgol newydd ac nad yw'n arferol ymgynghori ag ysgolion dros wyliau'r haf, nid oedd digon o amser i gynnal ymgynghoriad llawn. Nid oedd peidio â gwneud Rheoliadau diwygiedig 2020 yn opsiwn ymarferol gan ein bod yn cydnabod bod angen rhagor o amser ar rai ysgolion i baratoi'n iawn ar gyfer gweld plant a phobl ifanc yn ailafael mewn ffordd ddiogel mewn addysg lawn-amser. Diwygiad untro i'r Rheoliadau yw hwn, mewn ymateb i effaith pandemig y coronafeirws.

Ni chodwyd unrhyw faterion gyda Llywodraeth Cymru mewn perthynas â'r gwyliau estynedig yn nhorriad hanner tymor yr hydref yn yr awdurdodau lleol hynny lle'r oedd ysgolion ar agor am wythnos ychwanegol ar ddiwedd tymor yr haf.

6. Asesiad Effaith Rheoleiddiol

Cynhaliwyd Asesiad Effaith Integredig wrth wneud Rheoliadau Diwygio 2020. Byddwn yn cadw'r Asesiad Effaith a'r Rheoliadau dan sylw tra byddant mewn grym.

Nid oes unrhyw gostau nac arbedion yn deillio o'r gwelliant hwn, felly ni chafodd Asesiad Effaith Rheoleiddiol ei gwblhau. Ni ragwelir unrhyw effaith ar fusnesau, elusennau na chyrff gwirfoddol, a dim ond ar gyfer blwyddyn academaidd 2020/21 y mae Rheoliadau Diwygio 2020 yn cael effaith.

Mae'r effaith ar y sector cyhoeddus yn ymwneud â sector yr ysgolion a ariennir gan y wladwriaeth, gan gynnwys awdurdodau lleol a chyrff llywodraethu ysgolion i'r graddau bod y cyrff hynny'n gyfrifol am ddarparu sesiynau ysgol. O ganlyniad i'r rheoliadau diwygio hyn, ni fydd ysgolion a agorodd am wythnos ychwanegol yn nhymor haf 2019/20 yn cael eu cosbi am gymryd gwyliau hanner tymor estynedig yn nhymor yr hydref 2020/21. Yn ogystal, bydd ysgolion yn cael yr hyblygrwydd ar ddechrau'r flwyddyn academaidd newydd i gynnal hyd at ddau ddiwrnod cynllunio a pharatoi i helpu i baratoi ar gyfer croesawu pob dysgwr yn ôl i'r ysgol.

Y Gymraeg

Nid oes unrhyw effeithiau cadarnhaol neu andwyol sy'n benodol i'r Gymraeg.

Hawliau Plant

Rydym wedi cynnal Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant.

Mae gan blant a phobl ifanc hawl i addysg (erthygl 28 o'r CCUHP). Gellid dadlau y gallai colli wythnos arall o ddysgu o ganlyniad i doriad hanner tymor hirach i rai ysgolion gael effaith niweidiol ar ddysgwyr. Mae hynny wedi'i liniaru i raddau gan yr wythnos ychwanegol y byddai'r ysgolion wedi bod ar agor ddiwedd tymor yr haf eleni, a gall gael ei leihau ymhellach gan y rhaglen ddysgu carlam, sef 'Recriwtio, Adfer, Codi Safonau'

Cydraddoldeb a Hawliau Dynol

Rydym wedi cynnal Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb.

Gallai egwyl hanner tymor estynedig a dau ddiwrnod cynllunio a pharatoi ar ddechrau'r tymor effeithio'n andwyol ar grwpiau difreintiedig a'r rhai sy'n agored i niwed. Gall teuluoedd sy'n byw mewn tlodi neu'r rheini y mae eu hincwm yn ddibynnol ar yr oriau gwirioneddol a weithiwyd ei chael hi'n anodd darparu gofal plant am y dyddiau ychwanegol hynny.

Mae rhoi gwybod yn gynnar am y newid i ddyddiadau'r tymor yn ardaloedd yr awdurdodau lleol hyn wedi rhoi amser ychwanegol i rieni wneud cynlluniau ar

gyfer unrhyw anghenion ychwanegol o ran gofal plant ar gyfer y gwyliau hanner tymor estynedig.

O dan Ddeddf Gofal Plant 2006, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol yng Nghymru sicrhau bod digon o ofal plant ar gael i helpu rhieni i weithio neu i gael hyfforddiant. Bydd angen i'r awdurdodau lleol hyn, lle y bydd gwyliau'r hanner tymor yn para pythefnos yn hytrach na'r wythnos arferol, gynnal trafodaethau â darparwyr gofal plant ynghylch cynlluniau gofal plant estynedig ar gyfer y gwyliau.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cymryd camau i gydymffurfio â rheoliad 8(1)(d) o Reoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 drwy gynnal asesiadau effaith a sicrhau bod awdurdodau lleol yn ymwybodol o'u cyfrifoldebau statudol, i ddarparu'r nifer gofynnol o sesiynau ysgol ac i ddarparu gofal plant digonol.

Preifatrwydd

Nid yw'r darpariaethau yn y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data 2016 yn cael eu heffeithio gan estyn y gwelliant i'r Rheoliadau hyn.

Asesiad o'r Effaith ar Gyfiawnder

Er na chynhaliwyd Asesiad ffurfiol o'r Effaith ar Gyfiawnder, ni nodwyd unrhyw effeithiau wrth ystyried y Rheoliadau hyn.